

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра економіки і бізнесу

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП «Підприємництво та торгівля»

доц. Ганна ЗАВАДСЬКИХ
«30» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри,
к.е.н., доцент

— Лариса БОЛТЯНСЬКА
«30» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Регіональна економіка»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» за ОПП
«Підприємництво та бізнес-технології»
(на основі повної загальної середньої освіти)
факультет економіки та бізнесу

2023-2024 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Регіональна економіка» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» за ОПП «Підприємництво та бізнес-технології» (на основі повної загальної середньої освіти). - Запоріжжя, ТДАТУ - 16 с.

Розробник: Ганна Завадських, к.е.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки і бізнесу
Протокол № 1 від «30» серпня 2023 року
Завідувач кафедри економіки і бізнесу

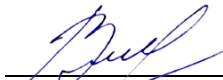

Лариса БОЛТЯНСЬКА

«25» серпня 2020р.

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» за ОПП «Підприємництво та бізнес-технології» (на основі повної загальної середньої освіти)
Протокол № 1 від «4» вересня 2023 року

Голова, доц

Юлія ВОРОНІНА

« 4» вересня 2023 року

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07“<u>Управління та адміністрування</u>” (шифр, назва)	Обов’язкова	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 076 «<u>Підприємництво та торгівля</u>»		
Змістових модулів – 2		Курс	Семестр
		1-й	2-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 3 год. самостійна робота студента – 4,5 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	24 год.
		Лабораторні Заняття	-
		Практичні заняття	24год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	72 год.
		Форма контролю: екзамен	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – формування системи знань щодо розміщення і територіальної організації продуктивних сил України, аналізу стану і визначення головних напрямків регіонального розвитку економіки в умовах ринкових відносин, а також екологічних знань, мислення та свідомості економістів.

Завдання курсу – вивчення теорії розміщення продуктивних сил і регіональної економіки та надання студентам необхідних знань щодо новітніх тенденцій розвитку цієї галузі науки, формування у них умінь і практичних навичок при вирішенні практичних питань стосовно розміщення продуктивних сил, з урахуванням демографічних, соціальних та екологічних факторів, засвоєння принципів раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища, понять про екологічний моніторинг, екологічні нормативи і стандарти.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Результати навчання (з урахуванням soft skills)

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Навички використання інформаційних комунікаційних технологій.

ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

Спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

Програмних результатів навчання:

РН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

РН 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

РН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

РН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

PH 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

Soft skills:

- **комунікативні навички:** письмове, вербальне й невербальне спілкування; - уміння спілкуватися по e-mail; вести суперечки і відстоювати свою позицію, спілкування в конфліктній ситуації; навички створення, керування й побудови відносин у команді.

- **уміння виступати привселюдно:** навички, необхідні для виступів на публіці; проводити презентації.

- **керування часом** - уміння справлятися із завданнями вчасно.

- **гнучкість і адаптивність:** гнучкість, адаптивність і здатність мінятися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблем.

-**лідерські якості:** уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння встановлювати мету, планувати.

- **особисті якості:** креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до навколишніх.

Міждисциплінарні зв'язки з урахуванням структурно-логічної схеми ОПП «Підприємництво та бізнес-технології».

Перелік навчальних дисциплін, знання з яких потрібні для вивчення освітньої компоненти Регіональна економіка: Маркетинг, Товарознавство. Перелік навчальних дисциплін, вивчення яких у подальшому базується на матеріалі освітньої компоненти Регіональна економіка: Електронна комерція, Основи підприємництва

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи регіональної економіки»

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни

[1],[3],[5],[7],[9]

Предмет курсу. Визначення предмета курсу. Територіальний поділ праці і розміщення продуктивних сил. Місце курсу в системі наукових дисциплін. Зв'язок з економічною теорією, статистикою, галузевими економіками та іншими дисциплінами. Методологічні основи курсу. Матеріалістична діалектика. Спеціальні методи. Завдання курсу. Значення курсу в професійній підготовці економістів. Структура курсу. Теоретичні основи розміщення продуктивних сил.

Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та територіальна організація господарства

[2],[4],[5],[6]

Економічні закони суспільного виробництва і закономірності розміщення продуктивних сил, їх об'єктивний характер. Сучасні інтеграційні процеси. Вирівнювання рівнів економічного і соціального розвитку окремих регіонів.

Основні закономірності розміщення продуктивних сил: соціальна спрямованість, усталеність розвитку, національна економічна безпека, планованість, керованість, комплексність, конкурентоздатність, ефективність господарства економічних районів. Найважливіші принципи і фактори розміщення продуктивних сил. Визначальна роль екологічних і соціальних критеріїв у розміщенні виробництва. Місце соціальної сфери в територіальній організації продуктивних сил. Пріоритетність розвитку соціальної сфери. Вплив науково-технічного прогресу на розміщення продуктивних сил. Основні напрями подальшого розвитку та вдосконалення розміщення продуктивних сил України.

Тема 3. Економічне районування та територіальна організація господарства [3],[5],[7],[8],[9]

Економічне районування як науковий метод територіальної організації народного господарства. Територіальний поділ праці – основа формування економічних районів. Наука про економічне районування. Визначення економічного району. Головні ознаки району. Районоутворюючі фактори. Об'єктивний характер формування району. Принципи економічного районування. Районний господарський комплекс та його галузева структура (три групи галузей). Форми територіальної організації продуктивних сил економічних районів. Типи економічних районів. Макро-, мезо – і мікрорайони. Генеральне економічне районування. Практичне значення економічного районування. Особливості районування.

Сучасне мезорайонування України, в основі якого мережа економічних районів (регіонів): Донецький (Донецька і Луганська області); Придніпровський (Дніпропетровська, Запорізька і Кіровоградська); Східний (Полтавська, Сумська, Харківська); Центральний (Київська, Черкаська і м. Київ); Поліський (Волинська, Житомирська, Рівненська і Чернігівська); Подільський (Вінницька, Тернопільська і Хмельницька); Причорноморський (Автономна Республіка Крим, Одеська, Миколаївська і Херсонська); Карпатський (Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька і Закарпатська області).

Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці [1],[3],[5],[9],[10]

Територіальний поділ праці як одна з форм суспільного поділу праці. Проблема територіального поділу праці для будь-якого регіону. Різновиди ТПП: генеральний – між країнами й великими економічними регіонами; внутрішньорегіональний – між промисловими вузлами й містами; довкола економічного центру (міста, комбінату); приміське сільське господарство й поставки його продукції до економічного центру; постадійний, при якому стадії виробничого процесу територіально роз'єднані (вилов риби – переробка – консервування, копчення, соління); фазовий – одна й та сама продукція (наприклад, фрукти) надходить до центрів з різних місць протягом року; епізодичний – регіони або країни обмінюються якимись товарами непостійно.

Тема 5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики. Механізм реалізації регіональної економічної політики [2],[3],[4],[7],[9]

Визначення регіональної економічної політики. Регіональна політика як складова і невід’ємна частина загальних соціально-економічних перетворень. Основні напрями державної регіональної економічної політики. Об’єкти державної регіональної політики. Суб’єкти державної регіональної політики. Цілі державної регіональної політики. Підвищення ефективності територіального поділу праці. Оптимізація інтеграційних і дезінтеграційних процесів. Реформа децентралізації - мета, завдання, результати. Регіональні аспекти управління державним та комунальним сектором економіки. Механізми реалізації державної регіональної економічної політики. Складові елементи механізму реалізації державної регіональної економічної політики: законодавчо-нормативна база, бюджетно – фінансове регулювання регіонального розвитку, прогнозування, планування і програмування, вільні економічні зони, міжрегіональне і прикордонне співробітництво, реалізація реформи децентралізації – недоліки, проблеми та переваги.

Змістовий модуль 2. «Економіка регіонів і екологія»

Тема 6. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах

[3],[6],[7],[8],[9]

Економіка країни як єдиний народногосподарський комплекс. Значення агропромислового комплексу (АПК) в народному господарстві. Пріоритетність вирішення продовольчої проблеми. Галузева структура АПК. Форми організації виробництва в АПК. Територіальна організація АПК України: спеціалізовані та інтегральні АПК. Значення транспорту в народному господарстві. Вплив на розміщення продуктивних сил та формування раціональних господарських зв'язків. Умови і чинники, що впливають на формування і розміщення транспортної мережі, обсяг та структуру вантажообороту. Вплив науково-технологічного прогресу на розвиток та розміщення галузей комплексу. Потенціал соціальної сфери. Соціально-культурні галузі: освіта, культура, охорона здоров'я. Матеріально-побутові галузі: торгівля, громадське харчування, побутове обслуговування, житлово-комунальне господарство. Основні напрями поліпшення розміщення продуктивних сил у перспективі. Зрушення у галузевій структурі народного господарства під впливом соціальної переорієнтації та технологічного прогресу.

Тема 7. Природний та трудовресурсний потенціал України

[1],[2],[4],[5],[7],[8],[9]

Природно-ресурсний потенціал і його структура. Місце України у світових сировинних і паливно-енергетичних ресурсах та ступінь забезпечення власних потреб. Кількісна та якісна оцінка природних ресурсів та природних умов: балансові, промислові, геологічні та прогнозні запаси сировини й палива. Характеристика природно-ресурсного потенціалу економічних районів, їх сировинних, паливних, біологічних, земельних, водних, рекреаційних та інших ресурсів. Ресурсозбереження як головний напрям використання природно-ресурсного потенціалу. Основні шляхи ресурсозбереження та їх практичне освоєння. Вторинні ресурси, їх класифікація та економічна оцінка. Екологічні

проблеми України. Охорона довкілля. Раціональне природокористування. Народонаселення та його роль у розвитку і територіальній організації народного господарства. Кількість населення. Регіональні особливості відтворення населення. Демографічні проблеми. Територіальне розміщення. Кількість, динаміка і густота населення різних районів. Міграція населення та її види. Регіональні особливості та відмінності у рівні життя населення. Національний склад населення і його територіальні особливості. Міське та сільське населення. Міські агломерації. Обмеження зростання великих міст. Урбанізація та проблеми довкілля. Пріоритетність розвитку малих і середніх міст. Трудові ресурси. Структура і розподіл за видами зайнятості, сферами виробництва, галузями народного господарства і економічними районами. Трудоресурсна ситуація та її регіональні особливості. Аналіз балансу трудових ресурсів. Ринок праці. Забезпечення ефективної зайнятості

Тема 8. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення.

[1],[3],[4],[6],[8]

Міжгалузеві промислові комплекси як основа функціональної структури народного господарства України. Територіальний поділ праці. Територіально-виробничі комплекси в системі економічного районування, їх типи. Структура територіально-виробничих комплексів: промислові, агропромислові, рекреаційні. Елементи територіальної структури народного господарства: крапкові, вузлові, ареальні, регіональні. Підприємство як базисна складова народного господарства. Форми суспільної організації виробництва. Глобалізація та регіоналізація як закономірності розвитку сучасної економіки. Транснаціональні корпорації. Вільні економічні зони.

Тема 9. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку

[2],[4],[6],[8],[9]

Поняття регіону, регіональної економіки. Сутність і завдання регіональної політики, її види. Класичні та сучасні методи вирішення проблем регіональної економіки. Засоби регіональної політики та мікрополітики. Специфіка регіональних програм сталого розвитку, основні завдання. Цільові програми розвитку регіонів і галузей із частковим державним фінансуванням. Розробка регіональних галузевих програм, методологічні підходи. Державне регулювання регіональних відносин. Стратегія економічного розвитку регіонів, основні підходи до неї. Прогнозування та економічне програмування як стадії державного планування. Поняття та особливості проблемних регіонів. Якісні показники проблемних регіонів. Депресивні регіони. Прикордонні регіони: макро-, мезо-, мікрорівень. Вільні економічні зони. Державне регулювання регіональних відносин. Стратегія економічного розвитку регіонів, основні підходи до неї. Прогнозування та економічне програмування як стадії державного планування. Поняття та особливості проблемних регіонів. Якісні показники проблемних регіонів. Депресивні регіони. Прикордонні регіони: макро-, мезо-, мікрорівень. Вільні економічні зони. Специфіка регіональних програм сталого розвитку, основні завдання. Цільові програми розвитку

регіонів і галузей із частковим державним фінансуванням. Розробка регіональних галузевих програм, методологічні підходи.

Тема 10.

Екологічний моніторинг і система екологічної інформації. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища [1],[3],[5],[8],[9],[10].

Екологічний моніторинг як інформаційна система спостережень, оцінки й прогнозу змін у стані навколишнього середовища, створена з метою виділення антропогенної складової цих змін на тлі природних процесів. Напрямок діяльності екологічного моніторингу. Контроль екологічний як діяльність державних органів, підприємств і громадян по дотриманню екологічних норм і правил. Законодавчі основи екологічного контролю. Класифікація екологічного моніторингу. Механізм реалізації системи екологічного моніторингу. Структура державного екологічного моніторингу. Завдання та проблеми економіки природокористування. Поняття економічного механізму охорони навколишнього середовища. Екологічні стандарти й нормативи. Комплекс заходів з економічного стимулювання охорони навколишнього середовища. Планування та фінансування природоохоронних підприємств. Встановлення лімітів використання природних ресурсів, викидів і скидів забруднюючих речовин у навколишнє середовище і розміщення відходів. Встановлення нормативів сплати й розмірів платежів за використання природних ресурсів, викиди та скиди забруднюючих речовин в навколишнє природне середовище, розміщення відходів та інші види шкідливої взаємодії.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			Годин				балів
			лк.	лаб.	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1 «Теоретичні основи регіональної економіки»							
1	Лекція 1	Предмет, метод і завдання дисципліни.	2				
	Практична робота 1	Методологічні основи курсу.			2		2
	Самостійна робота 1	Робота на ОП				5	2
2	Лекція 2	Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та територіальна організація господарства	2				
	Практична робота 2	Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та			2		2

		територіальна організація господарства					
	Самостійна робота 2	Робота на ОП				5	2
3	Лекція 3	Економічне районування та територіальна організація господарства	2				
	Практична робота 3	Засвоєння основних принципів економічного районування і територіальної структури економіки			2		3
	Самостійна робота 3	Робота на ОП				5	2
4	Лекція 4	Регіон у системі територіального поділу праці.	2				
	Практична робота 4	Регіон у системі територіального поділу праці.			2		2
	Самостійна робота 4	Робота на ОП				5	2
5	Лекція 5	Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики. Механізм реалізації регіональної економічної політики.	4				
	Практична робота 5	Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики. Механізм реалізації регіональної економічної політики.			4		6
	Самостійна робота 5	Робота на ОП				10	2
6,7	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I				6	
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I					10
Всього за змістовий модуль 1 – 60 год.			12	-	12	36	35
Змістовий модуль 2. «Економіка регіонів і екологія»							
8	Лекція 6	Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	2				
	Практична робота 6	Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах			2		2
	Самостійна робота 6	Робота на ОП				5	2
9	Лекція 7	Природний та	2				

		трудоресурсний потенціал України					
	Практична робота 7	Природний та трудоресурсний потенціал України			2		3
	Самостійна робота 7	Робота на ОП				5	2
10	Лекція 8	Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	2				
	Практична робота 8	Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення			2		2
	Самостійна робота 8	Робота на ОП				5	2
11	Лекція 9	Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку	2				
	Практична робота 9	Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку			2		2
	Самостійна робота 9	Робота на ОП				5	2
12	Лекція 10	Екологічний моніторинг і система екологічної інформації. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища	4				
	Практична робота 10	Екологічний моніторинг і система екологічної інформації. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища			4		6
	Самостійна робота 10	Робота на ОП				10	2
13,14	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II				6	
	ПМК II	Підсумковий контроль за модуль II					10

<i>Всього за змістовий модуль 2 – 60 год.</i>	12	-	12	36	35
<i>Екзамен</i>					30
<i>Всього з навчальної дисципліни – 120 год.</i>					100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №1

1. Економічні закони і закономірності розміщення продуктивних сил.
2. Принципи і фактори розміщення продуктивних сил.
3. Основні фактори і критерії, що впливають на РПС і регіональну економіку.
4. Основні районоутворюючі фактори та принципи і критерії виділення економічних районів.
5. Сутність державної економічної політики, її мета і завдання та механізм її реалізації.
6. Мережа економічних районів України та практичне значення економічного районування.
7. Сучасна концепція РПС і наукові методи аналізу розміщення: територіальної організації НГ.
8. Роль населення у розвитку продуктивних сил і регіональної економіки та територіальної організації НГ.
9. Трудоресурсна ситуація і її регіональні особливості та ринок праці і забезпечення продуктивної зайнятості.
10. Земельні ресурси України та проблеми їх раціонального використання.
11. Сутність природно-ресурсного потенціалу і його структура та оцінка природних ресурсів і природних умов.
12. Науково-технічний потенціал України: сучасний стан та особливості територіальної організації.
13. Промисловість України і форми її територіальної організації.
14. Народногосподарський комплекс України і його структура.
15. Основні проблеми розвитку і розміщення НГ України.
16. Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.
17. Виробництво товарів народного споживання, сучасний стан та особливості розміщення.
18. Харчова промисловість України.
19. Структура, сучасний стан та особливості розміщення чорної металургії України.
20. Кольорова металургія України, сировинна база, особливості розміщення і розвитку.
21. Хімічний комплекс України, стан і перспективи розвитку.
22. Паливно-енергетичний комплекс, його структура та проблеми і перспективи розвитку.
23. Паливно-енергетичний баланс та його структура.
24. Нафтова та нафтопереробна промисловість України.
25. Вугільна промисловість України.

26. Газова промисловість України.
27. Енергетика України, проблеми та перспективи її розвитку.
28. Металургійний комплекс України, проблеми і перспективи розвитку.
29. Машинобудівний комплекс України, проблеми і перспективи розвитку.
30. Агропромисловий комплекс України, його структура, проблеми та перспективи розвитку.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №2

1. Розвиток і розміщення виробництва продукції галузі рослинництва.
2. Розміщення і стан виробництва продукції галузі тваринництва в Україні.
3. Транспортний комплекс України, його структура, проблеми та перспективи розвитку.
4. Соціальний комплекс України, його структура і стан розвитку.
5. Будівельний комплекс України, його структура і стан розвитку.
6. Лісопромисловий комплекс України, його структура, проблеми та перспективи розвитку.
7. Експортний потенціал і імпорт України.
8. Основні форми зовнішньоекономічних зв'язків України.
9. Придніпровський економічний район.
10. Донецький економічний район.
11. Причорноморський економічний район.
12. Центральний економічний район.
13. Економіка України в системі міжнародного поділу праці.
14. Екологічні проблеми економічного розвитку України.
15. Трудові ресурси України.
16. Спеціальні (вільні) економічні зони України і передумови їх формування.
17. Вплив зовнішньоекономічних зв'язків на розміщення продуктивних сил і регіональну економіку.
18. Розкрийте сутність принципу єдності охорони природи та її раціонального використання.
19. Розкрийте сутність функціонального підходу до класифікації природокористування.
20. Назвіть стратегічні напрями природоохоронної діяльності України
21. Розкрийте механізм встановлення нормативів сплати й розмірів платежів за використання природних ресурсів, викиди та скиди забруднюючих речовин в навколишнє природне середовище.
22. Назвіть повноваження Міністерства сільського господарства і продовольства України в галузі охорони природи та раціонального природокористування.
23. Принцип єдності охорони природи та її раціонального використання.
24. Законодавчі основи екологічного контролю.
25. Класифікація екологічного моніторингу.
26. Механізм реалізації системи екологічного моніторингу.
27. Структура державного екологічного моніторингу.

- 28.Комплекс заходів з економічного стимулювання охорони навколишнього середовища.
- 29.Планування та фінансування природоохоронних підприємств
- 30.Економічне обґрунтування природоохоронних заходів.
- 31.Соціально-економічний рівень природоохоронних програм.
- 32.Економічне обґрунтування екологічних програм.
- 33.Загальна економічна ефективність природоохоронних витрат
- 34.Чистий економічний ефект природоохоронних заходів.
- 35.Загальний критерій екологічності технологічного процесу.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання, які використовуються в процесі вивчення навчальної дисципліни: лекції з використанням мультимедійних презентацій, дискусії, співбесіда, практичні заняття, робота з навчально- методичною літературою, відео метод у сполучення з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (мультимедійні, дистанційні тощо), самостійна робота.

7.ЛІТЕРАТУРА

Основна:

- 1.Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121с.
- 2.Дмитрієв І.А. Регіональна економіка: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів закладів вищої освіти / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. – Х.: Стиль Издат, 2018. – 284 с.
- 3.Завадських Г.М. Регіональна економіка: Навчальний посібник. / Г.М. Завадських. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 556 с.
- 4.Завадських Г. М. Регіональна економіка: курс лекцій / Г.М. Завадських Мелітополь: Люкс, 2020. – 163 с.
- 5.Соляр В.В.Регіональна економіка: тренінг курс: Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр галузі знань 05«Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» / В.В.Соляр, О.В. Анісімова . - Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 173с.
- 6.Ушакова Н. Г., Носова О. В., Носова Т. Ю., Кулініч О. А., Федоренко Н. М. Регіональна економіка: навч. посібник у структурно-логічних схемах та таблицях. Харків: Монографія, 2019. 233 с.

Допоміжна:

- 7.Бондарчук М.К., Паранчук С.В., Червінська О.С., Сучасні підходи до соціально-економічного, інформаційного та науково-технічного розвитку суб'єктів національного господарства: колективна монографія / О. В. Пирог, В. О. Катан, М. К. Бондарчук, С. В. Паранчук, О. С. Червінська, В. М. Кащишин, О. Й. Вівчар, Х. Б. Джурик, Н. І. Кара, І. С. Процик, Л. Й. Гнилянська, Л. П.

Сай, О. О. Маслак, К. О. Дорошкевич, Р. Я. Дзвоник, І. Б. Хома, Ю. В. Поздняков, М. Л. Лапішко. – Дніпро: Пороги, 2020. – 520 с.

8. Дадашев Б. А. Регіональна економіка [текст] : навчальний посібник / Б. А. Дадашев, В. П. Гордієнко, В. В. Обливанцов. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 202 с.

9. Ефективність: галузевий підхід. Монографія / С. О. Гуткевич, П. Т. Саблук, В. Я. Шевчук та інші; за заг. ред. проф. Гуткевич С. О. Харків, «Діса Плюс». 2020. 224 с.

10. Завадських Г. М., Тебенко В. М. Регіональні особливості розвитку малого підприємництва / Г. М. Завадських, В. М. Тебенко, М. А. Терещенко // The 7th International scientific and practical conference “Modern science: problems and innovations” (September 20-22, 2020) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2020. P. 428-433.

11. Завадських Г. М. Вплив децентралізації на соціально-економічний розвиток ОТГ Запорізької області / Г. М. Завадських // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки), 2021.- №1 (43). - С.36-45.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.u>.
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри економіки і бізнесу.